

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kokous 4/2015

Esityslista

Aika	16.12.2015, klo 10.15–12.15
Paikka	MMM, Mariankatu 23, kokoushuone Kartano
Jakelu	Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta
Kutsutut	<u>Jäsenet ja (varajäsenet)</u> Puheenjohtaja Mika Leppinen, Suomen Kennelliitto ry (varapuheenjohtaja Laura Hänninen, Helsingin yliopisto) <u>Koiratoiminta</u> Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto ry (Tapio Toivola, Suomen Palveluskoiraliitto ry) <u>Kissatoiminta</u> Veikko Saarela, Suomen Kissaliitto (Teija Viita-aho) <u>Hevostoiminta</u> Katja Hautala, Suomen Hippos ry (Ismo Kovanen, Suomen Hevosomistajien Keskusliitto ry) <u>Eksoottisten eläinten harrastustoiminta</u> Joonas Gustafsson (Jarmo Tuutti, Suomen eksoottisten eläinten harrastajayhdistysten liitto ry) <u>Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus</u> Tarja Koistinen, Itä-Suomen yliopisto (Anna Hjelm-Björkman, Helsingin yliopisto) <u>Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka</u> Paula Hirsjärvi (Elisa Aaltola) <u>Maa- ja metsätalousministeriö</u> Tiina Pullola (Pirjo Tomperi) <u>Elintarviketurvallisuusvirasto</u> Taina Mikkonen (Marjukka Anttila) <u>Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomais</u> Maria Wahlfors, Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö (Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto) <u>Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö</u> Maria Lindqvist Kati Pulli, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry (Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia) <u>Käytännön eläinlääkintätyö</u> Mari Vainionpää (Anne Sjöholm) <u>Seura- ja harrastuseläinkauppiat</u> Juha Strengell, Suomen Lemmikki liitto ry (Harri Laakso, Suomen Lemmikki liitto ry) <u>Kuluttajat</u> Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy (Santori Pionimäki) <u>Eläinsuojeluasiamies</u> Sari Salminen, maa- ja metsätalousministeriö

sihteeri Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus EHK

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.16.
2. Kokoukseen osallistui 13 jäsentä ja 2 varajäsentä. Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että eläinsuojelulain uudistuksen ohjausryhmä on kokoontunut viimeistä kertaa 14.12.2015. Kokouksessa käsiteltiin muun muassa tulevaa vieraslajiasetusta. Uuden eläinsuojelulain pykälät perusteluineen ovat luonnosvaiheessa. Lisäselvitystä kaivataan vielä eläinsuojeluvalvonnan järjestämiseen, resursointiin ja kustannuksiin liittyen; Luke selvittää kuluvan vuoden aikana.
4. Eläinten hyvinvointi luolakoirakokeissa, alustajana Seppo Saari (n. klo 10.45 alkaen)

Neuvottelukunta päätti edellisessä kokouksessaan pyytää luolakoirakokeiden asiantuntijan kertomaan tarkemmin, mitä luolakokeissa tapahtuu ja miten kokeet vaikuttavat testattavan koiran sekä etenkin kokeessa käytettävän kohde-eläimen (kettu) hyvinvointiin. Luolakokeiden asiantuntija Seppo Saaren mukaan kokeiden tarkoituksena on selvittää, miten metsästyskoira toimii luolissa ketun läsnä ollessa. Kokeissa käytettävistä koirista arvion mukaan 60–70 % käytetään metsästyskoirina. Luolakokeita teetetään siis myös sellaisilla koirilla, joita ei aiotakaan käyttää metsästykseen, sillä kokeen suorittaminen hyvin pistein on meriitti koiralle. Kokeissa on eri asteita: vastus kovenee sitä mukaa kun koira suoriutuu tehtävistä. Vaikeimmissa asteissa käytetään vanhimpia, kokeneimpia kettuja. Yksi koe kestää 20 minuuttia, ja kettua vaihdetaan tarvittaessa.

Koira ja kettu eivät saisi kokeessa joutua kosketuksiin. Jos näin uhkaa käydä, tuomari keskeyttää kokeen. Kuitenkin jos koira on kovin nopea, se voi ehtiä ottaa yhteen ketun kanssa. Konfliktitilanteet kirjataan eläinlääkärin kirjanpitoon. Kettuja joudutaan koetilanteissa lopettamaan Saaren mukaan hyvin harvoin. Tarvittaessa lopetuksen hoitaa kokeen järjestäjä, ja se tapahtuu tavallisesti ampumalla.

Kokeissa käytettävät ketut ostetaan turkistarhoilta. Ketun on oltava vähintään 2-vuotias; vanhimmat käytetyt ketut ovat jopa 9-vuotiaita. Ketut asuvat varjotaloissa joissa on turkisasetuksen mukaiset olot ja kettuja on Saaren mukaan helpointa hoitaa. Tarhoilta ketut kuljetetaan koepaikoille ja totutetaan koetta varten. Ketun omistaja päättää, milloin kettu lopettaa uransa. Hyökkääviä kettuja ei suosita. Ihannetilanteessa kettu pysyy luolakokeessa hiljaa luolan perällä olevassa pesässä eikä tule itse koiraan vastaan. Koira saa kokeessa valita, meneekö se testitilanteeseen, ketulla vastaavaa valinnan mahdollisuutta ei ole. Ketut eivät kuitenkaan Saaren näkemyksen mukaan pelkää; koira sen sijaan voi pelätä.

Luolakoirakokeita tehdään Suomessa kaikkiaan viitisen kymmentä vuosittain. Harjoituksia pidetään kerran kuussa. Harjoituksissa koiran ja ketun kohtaaminen on aina estetty. Ruotsissa ja Norjassa vastaavissa kokeissa koira ja kettu ei koskaan päästetä kohtaamaan, ainoastaan suomalaiskokeissa on olemassa mahdollisuus, että kettu ja koira joutuvat suoraan kontaktiin. Tanskassa kontaktinotto johtaa koiran kilpailukieltoon. Saaren mielestä kontaktin mahdollisuus on tarpeen, sillä se paljastaa, onko koiralla luonnetta kohdata kettu. Ruotsin ja Norjan koiraharrastajat jopa tulevat Suomeen testaamaan koiriaan. Ruotsalaiset ja norjalaiset luolakoirat ovat kuitenkin Saaren mukaan yhtä hyviä metsästyskoiria kuin suomalaisetkin. Aidossa metsästystilanteessa koiran tehtävä on ajaa kettu ulos luolastosta. Ulosajoa ei näissä kokeissa kuitenkaan testata, vaan se tapahtuu maastokokeissa. Luolakokeissa pärjääminen ei automaattisesti takaa, että koira toimisi hyvin metsällä.

Luolakokeessa vähintään toisena järjestäjänä on oltava rotuyhdistys tai sen alainen yhdistys. Järjestäjän on oltava kouluttajakurssin käynyt henkilö. Myös harjoituksissa on oltava läsnä kouluttaja tai ylituomari. Kokeessa on oltava paikalla eläinlääkäri. Ylituomarit päättävät keskuudessaan toiminnasta ja keskustelevat hyvinvointikysymyksistä. Saaren tiedon mukaan luolakoirakokeita tehdään ainoastaan kennelliiton alaisuudessa.

Saaren poistuttua paikalta neuvottelukunta jatkoi keskustelua oman kantansa selvittämiseksi. Muistutettiin, että keskustelussa on huomioitava muutkin kohde-eläimet, kuten lampaat ja porot. Todettiin, että lampaiden paimennuskokeet voivat olla jopa ongelmallisempia kuin luolakoirakokeet. Paimenkoiria käytetään yleisesti Suomessa lampaiden, porojen ja nautojen paimennuksessa. Luolakoira-koetoiminta on järjestäytyntä.

Luolakoira- ja paimennuskokeista tulee ilmoituksia epäillyistä eläinsuojelulain rikkomuksista. Harrastajat ottavat itsekin yhteyttä eläinsuojelujärjestöihin ja -viranomaisiin, jos he kokevat, ettei saaliseläimiä kohdella kokeissa oikein. Ilmoituksia tulee räikeistäkin tapauksista. Toimijoita kehoitetaan tällöin tekemään tutkintapyyntö poliisille.

Luolakoirakokeita perusteltiin muun muassa sillä, että kettukantojen hoidossa pyynti tapahtuu nimenomaan metsästämyllä, jolloin luolakoirakokeiden avulla voidaan karsia pois koirat, jotka eivät sovellu metsästyskäyttöön. Koiran jalostusarvon ja toimintakyvyn mittaamiseksi luolakoirakokeet nähtiin välttämättömiksi, eikä toistaiseksi ole olemassa muuta tapaa testata koirien rodunomaisia taipumuksia.

Toisaalta todettiin, että vaikka vinttikoirien juoksukokeita ei voi verrata luolakoirakokeisiin, on se silti esimerkki tavasta testata yhtä osaa koirien rodunomaisesta taipumuksesta ja että koirien rohkeutta voidaan testata muunkinlaisilla kokeilla kuin käyttäen elävää kohde-eläintä. Kettujen käyttöä ylipäätään ei pidetty eettisesti hyväksyttävänä, sillä siitä ei koidu sellaista laajaa yhteiskunnallista hyötyä, joka olisi riittävä oikeuttamaan ketulle koituvan haitan. Toisaalta todettiin, että luolakoirametsästys on tehokkain tapa pyytää pienpetoja. Keskustelussa ehdotettiin eläviä eläimiä käyttävien luolakoirakokeiden lopettamista kokonaan.

Keskustelussa tuotiin myös esiin, että jos eläimiä pidetään ja kohdellaan utilitarismin näkökulmasta, on vertailtava ihmiselle, ketulle ja mahdollisesti koiralle koituvia haittoja. Ketulle voi kokeesta koitua niin suurta haittaa, että se joudutaan lopettamaan. Kettu voi joutua useita kertoja kontaktiin koiran kanssa. Haitta ketulle on siis suuri, jolloin hyödyn koiralle olisi oltava vähintään yhtä suuri.

Neuvottelukuntaa huolestutti kettujen hyvinvointi paitsi kokeissa, myös niiden välillä. Luolakoirakokeisiin kasvatettavien kettujen pito-olosuhteita olisi kohennettava, sillä ketut voivat elää ja olla koekäytössä jopa 8–9 vuotta, eli yli kaksi kertaa enemmän kuin samankaltaisissa olosuhteissa pidettävät turkisketut elävät.

Ehdotettiin, että Kennelliitto ryhtyisi itse toimiin, jotta luolakoirakokeiden sääntöjä noudatetaan. Kontakti ketun ja koiran välillä luolakoirakokeessa on säännöissä kielletty, ja pitäisi pystyä varmistamaan, ettei kontaktia missään oloissa tapahdu. Mahdollisuus kontaktiin ei vaikuta olevan oleellinen tekijä kokeessa, jos Ruotsin ja Norjan luolakoirat ovat yhtä hyviä kuin suomalaiset.

Kaiken kaikkiaan neuvottelukunnan jäsenten kannat luolakoira- ja paimennuskokeiden tarpeellisuuteen ja ehtoihin vaihtelivat. Neuvottelukunta jatkaa keskustelua aiheesta.

5. Vieraslajiasetus, alustajana lainsäädäntöneuvos Pekka Kempainen (n. klo 11.30 alkaen)

EU:n luettelo haitallisista vieraslajeista hyväksyttiin joulukuussa. Luettelon odotetaan tulevan voimaan tammikuun 2016 aikana. Kansallinen lista Suomen oloissa haitallisista vieraslajeista on myös tulossa, asetusluonnos tästä on ollut neuvottelukunnalla kommentoitavana. Kansalliseen luetteloon halutaan erityisesti ne lajit, joiden maahantuontiin Riistakeskus ei ole myöntänyt lupia (kuten muutama sammakko- ja matelijalaji, jotka ovat luontoon päästettyinä alkaneet lisääntyä). Viranomaisen viestii ja tiedottaa asetuksesta ja lajilistoista. Vieraslajiasetusta valvovat ELY-keskukset. Kunnaneläinlääkäreitä konsultoidaan tarvittaessa.

EU:n luettelossa on mainittu esimerkiksi punakorvakilpikonna sekä puna- ja marmoriravut, joita tiettävästi on edelleen yleisesti lemmikkikaupoissa myytävänä. Näiden lajien maahantuonti, kasvattaminen, myynti ja muu hallussapito sekä siirtäminen ja ympäristöön päästäminen on kielletty. Jo olemassa olevat yksilöt saa pitää, mutta lisääntyminen on estettävä.

Suden ja koiran risteymät neljänteen sukupolveen asti ovat kansallisen maahantuontikiellon piirissä. Kasvatukseen ja omistamiseen liittyviä kysymyksiä on selvitettävä, mutta muutoksia niihin ei vielä ole tulossa. Villiintyneen kissan määritelmä ja villiintyneiden kissojen poisto luonnosta on ongelmallista, mutta niihinkään ei ole vieraslajiasetuksen nimissä tulossa muutoksia. Tulli valvoo eläinten tuonteja. Tuoajalla on velvollisuus selvittää esimerkiksi, monennenko polven risteytyksestä on kyse.

Todettiin, ettei neuvottelukunnalla ole syytä reagoida asetusluonnokseen. Seurataan, millaisiksi tulkintakäytännöt muodostuvat, kun asetus on tullut voimaan ja reagoidaan tarvittaessa.

6. Muita asioita ei ollut.
7. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.17.

Puheenjohtaja Mika Leppinen

Sihteeri Tiina Kauppinen